

VANTAA

Varhaiskasvatussuunnitelma

Lehdokin toimintayksikkö

Opetuslautakunta 20.1.2014

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat	1
2.1	Arvolähtökohdat	1
2.1.1	Innovatiivisuus.....	1
2.1.2	Kestävä kehitys.....	2
2.1.3	Yhteisöllisyys	2
2.2	Kasvattajuus ja lapsikäsitys.....	2
2.2.1	Kasvattajuus.....	2
2.2.2	Lapsikäsitys	2
3	Lasten puheenvuoro ja osallisuus.....	3
4	Kasvatuskumppanuus	4
5	Työ lasten parissa	6
5.1	Kieli vuorovaikutuksen perustana.....	6
5.2	Päivän kulku ja omatoimisuus	7
5.2.1	Aamupäivä ja pienryhmätoiminta	7
5.2.2	Ruokailu	8
5.2.3	Päivälepo	9
5.2.4	Siirtymätilanteet.....	9
5.3	Oppimistoimintojen organisointi.....	9
5.4	Lapselle ominainen tapa toimia ja oppia	10
5.4.1	Leikki	10
5.4.2	Liikkuminen	11
5.4.3	Tutkiminen	12
5.4.4	Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen	12
5.5	Moninaisuus varhaiskasvatuksessa.....	13
5.5.1	Kasvun ja oppimisen tuki.....	13
5.5.2	Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus	15
5.6	Ympäristökasvatus ja kestäväkehitys.....	17
5.7	Esiopetuksen järjestäminen.....	18
5.7.1	6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen.....	19
6	Työyhteisön rakenteet, toiminnan arviointi ja viestintä.....	19
7	Hyvinvointityö.....	20

1 Johdanto

Lehdokin toimintayksikköön kuuluvat Kämmeekkäpuiston ja Lehdokin päiväkodit sijaitsevat Tikkurilan keskustassa, Tikkuraitin ja aseman lähetyvillä. Kämmeekkäpuiston pieni, kodinomainen päiväkotitoimii kerrostalon alakerrassa. Kämmeekkäpuistoon kuuluu iso metsäinen puistopiha Tikkurilan neuvolan takana. Lehdokki on päiväkodiksi rakennettu punatiilinen talo. Lehdokissa on erilliset pihat pienille ja isoille lapsille sekä erillinen sali, jossa jumpataan ja juhlitaan. Keskeinen sijaintimme mahdollistaa monipuolisen liikunta- ja kulttuuripalveluiden käytön osana toimintaamme. Lähellämme sijaitsevat muun muassa kirjasto, urheilutalo, jäähalli, kirkko ja lastentaidetalo Pessi sekä Vernissa.

Olemme päivittäneet toimintayksikkömme varhaiskasvatussuunnitelmaa toimintakauden 2012–2013 aikana koko henkilökunnan voimin. Vanhemmat ja lapset ovat saaneet myös vaikuttaa suunnitelmaamme. Varhaiskasvatussuunnitelmamme perustuu lapsilähtöiseen oppimiskäsitykseen, jossa lapsi on aktiivinen osallistuja. Lapsen kohtaaminen, kuunteleminen ja kunnioittaminen ovat meille tärkeitä asioita. Tiedostamme, että kaiken oppimisen pohjana ovat aiemmin opitut asiat, edelliset kokemukset ja elämykset. Suunnitelmamme tukee lapsen kokonaisvaltaista kehitystä, kasvua ja oppimista. Eri sisältöalueet antavat aikuiselle tukea toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen.

2 Varhaiskasvatussuunnitelman lähtökohdat

Varhaiskasvatussuunnitelmamme lähtökohtana ovat Vantaan kaupungin arvot, jotka ovat innovatiivisuus, yhteisöllisyys ja kestävä kehitys. Arvolähtökohtien lisäksi suunnitelmamme perustuu Vantaan oppimis- ja opetussuunnitelmaan 0-8-vuotiaille (VOOPS) ja valtakunnallisiin varhaiskasvatuksen suosituksiin (STAKESIN vasu 2005) sekä esiopetuksen perusteisiin (OPH 2010) ja Vantaan kasvun ja oppimisen tuen linjauksiin varhaiskasvatuksessa (KOT).

2.1 Arvolähtökohdat

2.1.1 Innovatiivisuus

Yksikössämme on positiivinen ja innostava tunnelma sekä asenne. Kuuntelemme ja kannustamme lasta kertomaan omia toiveitaan, sillä myös lapsen innostus ja kyky luoda ideoita ohjaavat toimintaamme. Arvioimme työtämme viikoittain tiimi- ja viikkopalaverissa ja kokeilemme rohkeasti uusia työtapoja, joista osan otamme käyttööme ja toisinaan palaamme vanhaan. Meillä on lupa kokeilla ja erehtyä.

2.1.2 Kestävä kehitys

Kestävä kehitys jakaantuu neljään eri osa-alueeseen, joita ovat kulttuurinen, sosiaalinen, ekologinen ja taloudellinen. Säilytämme ja jatkamme suomalaista kulttuuriperinnettä satujen, lorujen, perinneleikkien sekä juhlien kautta. Muihin kulttuureihin tutustumme yksikössämme olevien lasten ja perheiden sekä erilaisten teemaviikkojen avulla. Kasvattajana tiedostamme vastuumme positiivisen kasvuympäristön vaalijana. Arvostamme toisiamme ja hyväksymme erilaisuutta. Suunnittelemme hankintojamme ekologisuutta ja kestävyyttä arvostaen.

2.1.3 Yhteisöllisyys

Yksikössämme on moninaisuutta arvostava ja ammatillinen henki. Tunnumme toistemme vahvuudet ja arvostamme kaikkien työpanosta. Olemme myös jokainen vastuussa turvallisen ilmapiirin luomisesta, mikä näkyy sitoutumisena yhteisesti sovittuihin asioihin ja työmenetelmiin. Meille on tärkeää, että perheiden kanssa syntyy luottamuksellinen ja avoin kasvatuskumppanuus, jossa vanhemmat voivat kokea voivansa vaikuttaa lapsensa kasvuun ja kehitykseen päivähoidossa. Kiinnitämme huomiota lasten ryhmäytymiseen, sillä jokaisella on oikeus kuulua johonkin ja tuntea olevansa hyväksytty.

2.2 Kasvattajuus ja lapsikäsitys

2.2.1 Kasvattajuus

Kasvattajalla on suuri merkitys lapsen kasvun, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäjänä. Tiedostamme, että kasvattajuuteemme vaikuttavat omat henkilökohtaiset arvomme ja asenteemme. Työssämme kasvattajina olemme sitoutuneet vantaalaisiin arvoihin ja yksikössämme yhdessä tekemiimme sopimuksiin.

Meidän tärkein tehtävämme on lapsen kohtaaminen, mikä edellyttää meiltä hyviä vuorovaikutustaitoja, aitoa läsnäoloa ja herkkyyttä tunnistaa lapsen tarpeet. Yhdessä vanhempien kanssa voimme luoda lapselle turvallisen, mahdollisimman kiireettömän ja kannustavan kasvuympäristön, jossa lapsi voi kasvaa ja kehittyä omaan tahtiinsa ilman onnistumisen paineita ja vaatimuksia. Olemme ylpeitä omasta pedagogisesta osaamisestamme ja tiedostamme haastavan työmme merkittävyyden.

2.2.2 Lapsikäsitys

Lapsi on arvokas omana itsenään ja jokainen lapsi on oma yksilönsä. Huomioimme kunkin lapsen kehitystason, temperamentin ja mielenkiinnonkohteet. Rohkaisemme lasta toiset huomioivaksi ja itseään arvostavaksi yksilöksi. Huolehdimme lapsen perustarpeista ja asetamme hänelle turvalliset rajat. Tiedostamme lapsen luontaisen tavan oppia leikin ja tutkimisen avulla. Rohkaisemme lapsia kaikenlaisiin leikkeihin riippumatta heidän sukupuolestaan.

3 Lasten puheenvuoro ja osallisuus

Lapsi tarvitsee kokemuksia siitä, että hän voi omalla toiminnallaan vaikuttaa elinpiiriinsä, jossa hän kasvaa, leikkii, keksii, kokeilee ja oppii uutta. Osallisuus vahvistaa lapsen itsetuntoa ja luottamusta. Mahdollistamme ja tuemme lapsen osallisuutta olemalla hänelle aidosti ja sensitiivisesti läsnä. Kuuntelemme lasta ja kannustamme häntä ilmaisemaan omia näkemyksiään ja olemme mukana toteuttamassa lapsen ehdotuksia, ideoita ja toiveita pienryhmässä. Ennen kuin lapsella on varsinaisia sanoja, hän kertoo toiveitaan ja tuntemuksiaan eleillä, ilmeillä ja äänenpainoillaan, jotka tuttu aikuinen oppii tulkitsemaan. Arvostamme lapsen kykyjä; pienikin lapsi voi olla mukana päättämässä leikeistä, lauluista, toimintatuokioista ja retkikohteista. Sanoitamme ääneen lapselle eri tilanteiden tunnetiloja, kerromme mitä teemme seuraavaksi ja miten. Asioiden ja tilanteiden sanoittaminen auttaa lasta ennakoimaan tulevaa ja tunnistamaan omia tunnetilojaan ja luo sitä kautta hänelle turvaa. Yksikössämme 3-5-vuotiaat lapset osallistuvat myös vuosittaisen lapsikohtaisen suunnitelman laatimiseen omien edellytystensä mukaisesti.

"Unelmapäiväkodissa olis yläkerrassa eläintarhakynät
ja kumit olis karkkien muotoisia.

Siellä olis myös tykki, auto ja huone, jossa voi uida limsassa."

"Unelmapäiväkodissa olis pihalla raketti, jolla
koko ryhmä vois lähteä retkelle avaruuteen."

"Kivointa päiväkodissa on keinuminen.

"Liskoaskartelu ja pöllöaskartelu"

"Ois kiva ,jos päiväkodissa ois tosi paljon naisia. Ois kiva, jos päiväkodissa vois perustaa rockbändin.

Leikkiminen on kivaa"

"Yöeskarissa on parasta päiväkodissa.

Kivointa on ikkunasta hyppääminen"

4 Kasvatuskumppanuus

Haluamme tarjota lapselle turvallisen ja mahdollisimman kiireettömän hoitopaikan, jonka pohjana on luottamuksellinen ja avoin yhteistyö vanhempien kanssa. Ennen päivähoidon aloittamista kannustamme perheitä tutustumaan lapsen kanssa omaan ryhmään noin kahden viikon ajan. Tämä helpottaa lapsen kotiutumista. Pidämme vanhempien kanssa "Lapsi kotioiloissa" -keskustelun, jossa käymme läpi perheiden odotuksia ja tuntemuksia päivähoidon aloittamisesta sekä päivähoitoon liittyvistä tärkeistä asioista. Keskustelun ja harjoittelun tarkoitus on myös välittää meille tietoa lapsesta. Uuden lapsen tullessa ryhmään tutustutamme hänet ja vanhat ryhmän jäsenet toisiinsa leikkien ja pienryhmätoiminnan kautta. Kasvattajana vastaamme uuden lapsen liittämisestä ryhmäänsä.

Vanhempien kanssa viestimme lasten päivittäiset kuulumiset lyhyesti lapsen päiväkotiin tuonnin ja haun yhteydessä. Tärkeimmät viestit kirjaamme ryhmän viestivihkoon. Lapsen poissaolot voi ilmoittaa meille tekstiviestinä. Vanhemmat voivat myös soittaa meille silloin, kun heillä ei ole ollut mahdollista päivittäiseen kohtaamiseen lapsen lähikasvattajan kanssa. Päiväkodin johtajan vanhemmat tavoittavat puhelimitse, sähköpostitse tai sopimalla henkilökohtaisen tapaamisen.

Vanhemmat voivat seurata ryhmien ilmoitustauluilta viikko- tai kuukausiohjelmista, mitä ryhmässä tapahtuu. Esikoululaisten vanhemmat saavat viikko-ohjelman sähköpostin välityksellä. Halutessaan myös muiden ryhmien vanhemmat voivat saada tiedotteen ryhmän toiminnasta sähköisesti. Tärkeimmät tiedotteet jaamme koteihin kirjallisesti. Kerran vuodessa ryhmät järjestävät vanhempainillan tai -iltapäivän. Vietämme päiväko-

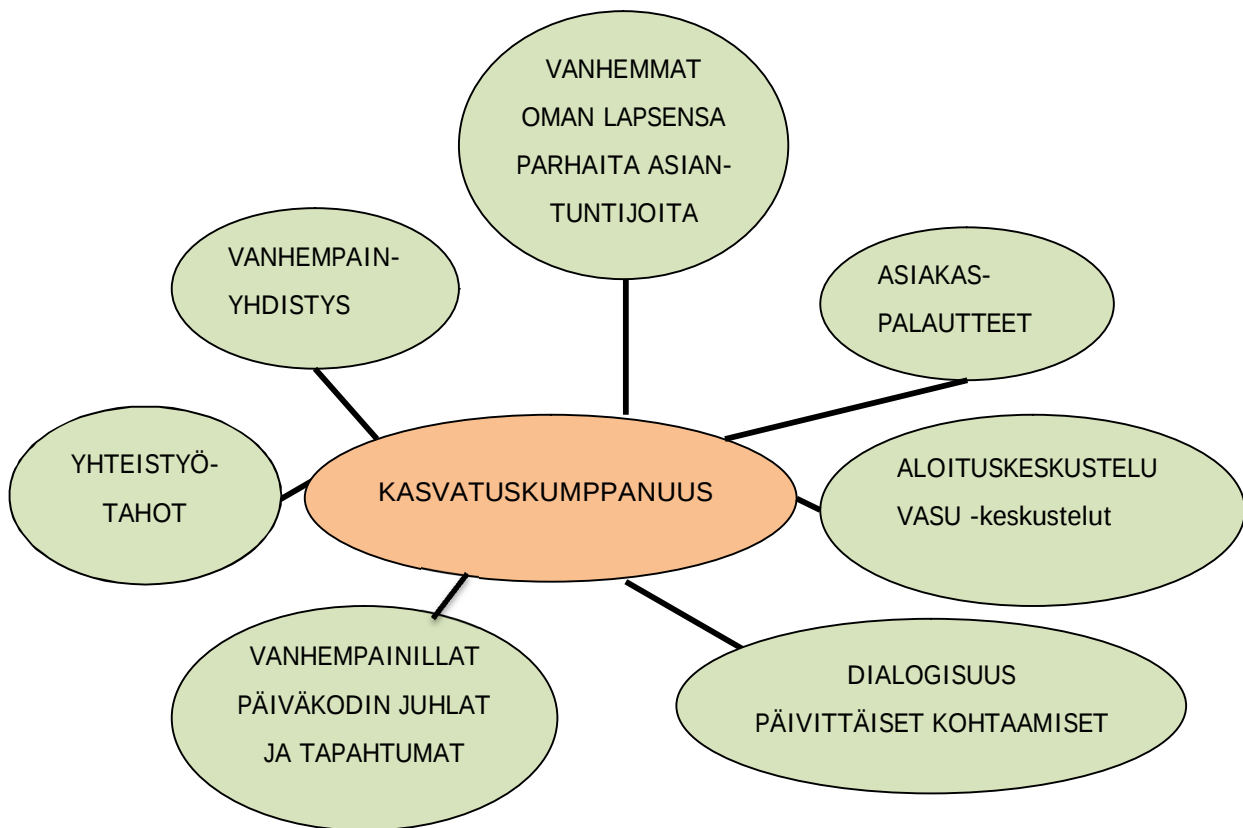

dilla myös yhteisiä juhlia ja tapahtumia vanhempien ja lasten kanssa. Parhaimmillaan yhteiset tapahtumamme synnyttävät vanhempien välille keskinäistä tukiverkostoa, josta saa tukea vanhemmuuteen.

Lapsen varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen toteuttamiseksi laadimme yhteistyössä vanhempien kanssa lapsikohtaisen suunnitelman, jota arvioimme vuosittain ja tarpeen vaatiessa useammin. Neljä vuotta täyttävien lasten vanhempien kanssa pidämme ns. HYVE keskustelun ennen neljävuotisneuvolakäyntiä. Esiopetusvuoden kevätlukukaudella pidetään vanhempien kanssa ”Esikoulusta kouluun” tiedonsiirto (ESKO). Teemme yhteistyötä myös konsultoivan erityislastentarhanopettajan, lastensuojelun, perheneuvolan, puhe- ja toimintaterapian kanssa jos se on lapsen kasvun tai kehityksen kannalta tarpeellista.

Kasvatuskeskusteluissa käytämme tulkkia jos tämä on tarpeen, ettei kasvatuskumppanuus kärsisi väärinymmärryksistä. Jokapäiväisissä kohtaamisissa olemme huomanneet ja oppineet, miten tärkeää yhteisen kielen puuttuessa on kehonkieli, eleet ja ilmeet. Sanattomalla viestinnällä tuemme sanojen merkitystä ja tulemme paremmin ymmärretyiksi puolin ja toisin. kiinnitämme huomiota omaan puheilmaisuumme ja käytämme myös kuvia apunamme kertoessamme lapsen päivästä vanhemmalle.

Otamme mielellämme vanhemmilta vastaan asiakaspalautetta. Palautetta voi antaa suoraan lapsen kasvattajille tai/ja puhelimitse, sähköpostilla ja vastaamalla tyytyväisyyskyselyihin. Ryhmän eteisestä löytyy palautelaatikot kirjallisia palautteita varten. Palautteet käsittelemme yhdessä oman tiimin kanssa ja koko talon viikokopalaverissa. Pohdimme yhdessä palautteiden pohjalta, miten voisimme kehittää toimintaamme.

5 Työ lasten parissa

5.1 Kieli vuorovaikutuksen perustana

Lapsi tarvitsee vuorovaikutuskokemuksia puheenkehityksensä ja omien vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen. Kielen avulla hän luo kontaktia muihin ihmisiin, kutsuu leikkiin ja tulee ymmärretyksi sekä havainnoi ja ilmentää kokemuksiaan ja tunteitaan.

Pidämme tärkeänä lapsen innostumista kieltä kohtaan. Koemme, että arjen tilanteet ja leikit ovat parasta kielenopetusta. Kiinnitämme huomiota myös omaan puheilmaisuumme ja kehonkieleemme.

Käytössämme ovat loru- ja laululeikkipussit sekä sana-arvoitusleikit. Kirjat ovat lasten ulottuvilla. Innostamme lapsia kielen pariin myös erilaisten ope- tuspelien, tarinakorttien ja sadutuksen avulla. Kannustamme lapsia tekemään omia pieniä esityksiä ja aikuiset esittävät näytelmiä lapsille. Erilaiset laulut, ja leikit roolivaatteineen avaavat sadun taikamaailmaa lapselle.

Olemme lisänneet paljon kuvia toimintaympäristöömme. Kuvien tukemana lapsi voi hahmottaa paremmin päivänkulkua ja valita omaa leikkiään. Kuvat ovat myös tukena erilaisissa toimintatuokioissa ja siirtymätilanteissa. Esiope- tuksessa luodaan pohja luku- ja kirjoitustaidon oppimiselle; lapsi oivaltaa, että kirjoitettu kieli

voidaan lukea ja puhuttu kieli kirjoittaa.

Huumori on vahva valttimme, jota haluamme viljellä myös lasten kanssa. Nokkelat ja hyvällä maulla kerrotut tarinat tekevät päivästämmme paljon antoisamman.

5.2 Päivän kulku ja omatoimisuus

Päiväkodin arjen rakenteet muodostuvat moninaisesta toiminnasta, johon kuuluvat erilaiset toimintahetket, leikki, ulkoilu ja ruokailu sekä päivälepo. Arjen suunnittelussa huomioimme lapsen yksilölliset ja ryhmän tar- peet kunakin toimintakautena. Toiminnan ennakoitavuus ja säännöllisyys luo lapselle turvallisen ja tasapai- noisen hoitopäivän.

5.2.1 Aamupäivä ja pienryhmätoiminta

Pienryhmätoiminta painottuu aamupäivään kello 8.30 – 11.00 väli- seen aikaan. Pienryhmätoiminta tarkoittaa noin 3-7 lapsen kanssa toteutettavaa ohjattua tai vapaata leikkiä, kuvataiteita, liikuntakas- vatusta, esikoulutuokiota, musiikki- tai lukutuokioita sekä erilaisia retkiä tai teatterikäyntejä. Jakaannumme eri tiloihin pienryhmittäin.

Aamupäivisin myös ulkoilu toteutetaan usein porrastetusti, jolloin osa ryhmästä ulkoilee heti aamupalan jälkeen ja noin kello 10.00 ulkoilevat lapset siirtyvät sisälle ja sisällä olevat lapset lähtevät ul- koilemaan. Ulkoilemme lähes säällä kuin säällä. Kiinnitämme huo- miota siihen, että lapsi ulkoilee vähintään kerran päivässä, aamu- tai iltapäivällä.

5.2.2 Ruokailu

Haluamme tarjota lapsille mielekkään ja mahdollisimman kiireettömän ruokailuhetken. Ryhmän tarpeiden mukaan voimme myös jakaa ruokailua eri tiloihin, jotta voimme antaa paremman ruokarauhan kullekin lapselle. Istumme lasten kanssa yhdessä ruokapöydän äärellä ja annamme heille omalla toiminnallamme esi-merkkiä kauniista ruokatavoista.

Ohjaamme ja kannustamme lasta omatoimiseen ruokailuun hänen ikänsä ja taitojensa mukaan sekä maistelemaan erilaisia makuja ja ruuan koostumuksia. Keskustelemme myös vanhempien kanssa lapsen ruokatottumuksista ja -tavoista sekä ravintoon liittyvistä erityistarpeista, kuten allergioista tai uskontoon/elämäkatsomukseen liittyvistä ruokarajoitteista.

5.2.3 Päivälepo

Joka ryhmässä levätään hetki lounaan jälkeen. Pienten lepohetkillä laitamme taustalle soimaan rauhallista musiikkia tai hyräilemme unilaulua ja ryhmämme kaikki aikuiset ovat silittämässä lapsia päivälevolle. Lapset heräilevät omaan tahtiinsa. Isojen lepohetkellä luemme satua tai kuuntelemme musiikkia.

Lapset, jotka eivät nukahda, saavat nousta rauhallisiin leikkeihin pienen levon jälkeen.

5.2.4 Siirtymätilanteet

Siirtymätilanteissa annamme lapselle aikaa ja rauhan harjoitella erilaisia toimintoja sekä annamme omalla toiminnallamme esimerkkiä. Pukemistilanteessa otamme pienen ryhmän kerrallaan pukemaan, jotta tila pysyy rauhallisena ja meillä on aikaa ohjata ja kannustaa lasta omatoimiseen pukemiseen tai sen harjoitteluun. Samalla aikuisella on mahdollisuus nimetä asioita, keskustella ja kuunnella lapsia heille tärkeistä tapahtumista. Pienten puolella siirtymätilanteiden kiireettömyys ja rauhallisuus auttavat lasta oppimaan potalle ja kiuvasiksi kannustamisen ja kehumisen kautta.

5.3 Oppimistoimintojen organisointi

Oppimisympäristömme muodostuu fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta toimintaympäristöstä, joiden suunnittelussa huomioimme lasten iän ja kehitysvaiheet. Oppimisympäristön suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuu koko henkilökunta yhdessä lasten kanssa.

Haluamme herättää lapsessa uteliaisuutta, mielenkiintoa ja kokeilunhalua sekä kannustaa häntä toimimaan ja ilmaisemaan itseään monin eri tavoin. Tavoitteenamme on tehdä tiloista turvallisia, helposti muunneltavia ja monenlaiseseen toimintaan soveltuvia. Lasten ulottuvilla on riittävästi ja monipuolisesti erilaisia välineitä ja materiaaleja. Oppimisympäristö on kuvilla tuettua. Pidämme lasten kanssa huolta yhteisistä tavaroistamme ja siivoamme lelut omille paikoilleen. Hyödynnämme yksikköämme

keskeistä sijaintia tutustuessamme lähiympäristöön. Teemme retkiä kirjastoon, urheilutalon tatamille, jäähal-
lille, Tikkurilan kirkkoon, teatteriretkiä taidetalo Pessiin sekä Vernissaan ja luontoretkiä lähialueen metsiin.

Toimintaympäristömme muodostuu myös lapsen ja perheen aidosta kohtaamisesta ja vuorovaikutuksesta
sekä yksikkömme ryhmähengestä. Haluamme luoda kiireettömän kasvuympäristön, jonka ilmapiiri on posi-
tiivinen, erilaiset tunteet salliva ja kannustava. Haluamme luoda myös turvalliset ja mahdollisimman pysyvät
suhteet aikuisiin.

5.4 Lapselle ominainen tapa toimia ja oppia

Elämän varhaisvuosina luodaan pohja oppimiselle, joka jatkuu läpi koko elämän. Oppiminen on prosessi, jos-
sa lapsi rakentaa uutta tietoa jo olemassa olevien taitojensa ja käsityksiensä pohjalta. Havainnoimalla lasta,
voimme selvittää hänelle ominaisimmat tavat oppia. Meidän tehtävämme on innostaa ja motivoida lasta ute-
liaisuuteen ja luovuuteen tarjoamalla monipuolisia ja mielenkiintoisia haasteita sekä erilaisia materiaaleja.

5.4.1 Leikki

Oppiminen leikin avulla on iloista, elämänläheistä ja se tapahtuu lapsen
ehdoilla. Leikkiessään lapsi oppii uusia asioita, yhdistää niitä toisiinsa, ko-
kee erilaisia tunnetiloja sekä harjoittelee taitoa olla toisten ihmisten kanssa.
Leikki kehittyy lapsen ja aikuisen sekä lasten keskinäisessä vuorovaikutuk-
sessa.

Meidän tehtävämme on tarjota lapsille
leikkiaikaa ja – rauhaa sekä turvallisia leik-
kipaikkoja, joissa he voivat etsiä myös
omia rajojaan esimerkiksi riehumis- ja
juoksuleikeillä. Jaamme lapset mahdolli-

suuksien mukaan pienryhmiin, joissa he voivat paremmin keskittyä leik-
keihinsä ja me aikuiset voimme tehdä paremmin havaintoja leikin sisällöstä
ja lasten leikkitaidoista. Ohjaamme tarvittaessa leikkiä kielellisesti, esimerkil-
lämme ja olemalla mukana roolileikeissä. Olemme apuna ja tukena mahdol-
listen ristiriitatilanteiden selvittämisessä; ennaltaehkäisemme tilanteita, oh-
jaamme anteeksipyyntöön ja anteeksi antamiseen. Ryhmän tarpeen mukaan
käytämme leikkirauhan turvaamiseksi sekä leikkien valitsemisen tueksi leikkikuvataulua, mikä konkretisoi eri
leikkivaihtoehdot ja – tilat. Leikkivälineiden paikat ovat myös kuvitettu.

5.4.2 Liikkuminen

Liikkuminen on lapsen luontainen tapa tutustua itseensä ja häntä ympäröivään maailmaan. Liikunnan kautta lapsi oppii hahmottamaan omaa kehoaan ja sen hallintaa, mikä on vankka pohja myös hyvälle itsetunnon. Yhdessä liikkuminen ja tekeminen edistävät myös lapsen sosiaalisia taitoja ja auttavat oppimisvalmiuksien kehittymistä. Olemme kasvattajina avainasemassa kannustaessamme lapsia liikkumaan riittävästi niin sisällä kuin ulkonakin. Yksikkömme on laatinut liikunnan vuosisuunnitelman, jota käytämme liikuntakasvatusta toteuttaessamme. Meille on myös tärkeää kuunnella lasten toiveita ja ideoita ja olla mukana toteuttamassa niitä.

Tarjoamme lapsille sopivan haasteelliset ja vaihtelevat tuokiot, tilat ja välineet. Tavoitteenamme on tuottaa lapselle iloa ja onnistumisen elämyksiä, nostattaa pulssia, hengästyttää, pitää mieli ja kunto virkeänä!

Vipinää varpaissa, hikeä otsassa ja sydän lyö PUM PUM PUM!

5.4.3 Tutkiminen

Tutkiva ihmettely on luontaista lapselle heti syntymästä lähtien. Lapsi toimii tiedemiehen tavoin. Hän tekee oletuksia, kokeilee niiden paikkansa pitävyyttä ja saatuaan vastauksen esittää uusia kysymyksiä. Tutkiminen opettaa lapsia sisäistämään asioita selkeästi, kehittää mielikuvitusta ja kannustaa itsenäiseen toimintaan.

Lapset tekevät tutkimuksia havainnoimalla, kokeilemalla, vertailemalla, haistelemalla, maistelemalla, koskettelemalla ja tietoa etsimällä. Tutkimuksissa meidän roolimme on mahdollistaa ja kannustaa lapsia omaan ajatteluun ja vahvistaa ongelmanratkaisukykyä sekä toimia taustalla olevana avustajana.

5.4.4 Taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen

Meille on tärkeintä antaa lapselle mahdollisuus tuntea tekemisen iloa ja ilmaista itseään itselleen ominaisella tavalla. Me järjestämme tilat ja materiaalit sekä aikaa taiteelliselle kokemiselle. Lopputulos ei ole tärkeintä vaan itse tekeminen ja tutustuminen erilaisiin materiaaleihin. Näin lapsen luovuus ja mielikuvitus kehittyvät

Erilaiset näyttelyt, konsertit ja teatterit innostavat myös lasta. Pohdimme yhdessä lasten kanssa näkemäämme, kuulemaamme ja kokemaamme, millaisia tunteita tai ajatuksia lapsilla heräsi. Innostamme ja kannustamme lapsia viljelemään ajatuksia eteenpäin leikkeihin ja heidän omiin pieniin esityksiinsä.

5.5 Moninaisuus varhaiskasvatuksessa

5.5.1 Kasvun ja oppimisen tuki

Kasvun ja kehityksen tukeminen toteutetaan varhaiskasvatuksen arjessa ammattitaitoisen henkilöstön, laadukkaan pedagogiikan ja suunnitellun kasvu- ja oppimisympäristön keinoin. Tavoitteemme on, että lapsi voi osallistua täysipainoisesti ryhmän toimintaan ja tuntee itsensä tasavertaiseksi muiden lasten kanssa myös silloin, kun hänellä on tehostetun tai yleisen tuen tarvetta joissain tilanteissa. Tuen perustana ovat vanhempien, henkilökunnan ja tarvittaessa konsultoivan erityislastentarhanopettajan kanssa yhdessä sovitut tavoitteet, joissa huomioimme lapsen vahvuudet ja oppimis- ja kehitystarpeet. Kirjaamme tuen tarpeen lapsikohtaiseen suunnitelmaan.

Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa jaotellaan kasvun ja oppimisen yleiseksi, tehostetuksi ja erityiseksi tueksi. Kun havaitsemme lapsen tuen tarpeen tiivistämme yhteistyötä vanhempien kanssa, kiinnitämme huomiota ryhmän toimintaan ja rakenteisiin.

Käytämme yleisen tuen keinoja, joita ovat muun muassa päivä- ja viikkojärjestys sekä toimintaa tukevat kuvat ja pienryhmätoiminta.

Jos yleisen tuen keinot ovat riittämättömiä, pohdimme tehostetun tuen tarvetta. Tehostettu tuki on lapsen kasvun ja oppimisen yleistä tukea vahvempaa, jonka suunnittelemme aina yksittäistä lasta varten. Tehostettu tuki on säännöllistä, päivittäistä ja se voi sisältää useita tukimuotoja samanaikaisesti. Tehostetussa tuessa korostuu lapsen yksilöllinen ohjaus ja konsultoivan erityislastentarhanopettajan antama tuki.

Erityistä tukea annetaan lapsille, joiden varhaiskasvatusta ei voida muutoin järjestää heidän kehityksen, kasvun tai oppimisen vaikeuksien vuoksi. Pääsääntöisesti nämä lapset ovat pidennetyn oppivelvollisuuden piirissä olevia lapsia. Erityinen tuki sisältää jo yleisen ja tehostetun tuen aikana käytössä olleet menetelmät. Erityistä tukea saavat lapset sijoittuvat yleensä integroituun tai erityisryhmään. Meidän yksikössämme erityistä tukea tarvitsevilla lapsella saattaa olla avustajapalveluja. (Kasvun ja oppimisen tuen linjaukset varhaiskasvatuksessa/VANTAA).

5.5.2 Monikulttuurisuuden kohtaaminen sekä uskonto- ja katsomuskasvatus

Päiväkodissämme on paljon perheitä eri kieli- ja kulttuuriryhmistä. Tehtävämme on tarjota jokaiselle lapselle yhtäläiset ja tasa-arvoiset mahdollisuudet toimia ja oppia. Tuemme lapsen kasvua monikulttuurisuuteen vastavuoroisen ja luottamuksellisen kasvatuskumppanuuden kautta. Osoitamme kiinnostustamme perheen kulttuuria ja tapoja kohtaan ja huomioimme mahdollisuuksiemme mukaan perheelle tärkeitä asioita varhaiskasvatuksessa. Vietämme yksikössämme ja ryhmissä erilaisia teemaviikkoja, joissa esittelemme ja tutustumme erilaisiin kulttuureihin. Meille on myös erityisen tärkeää kannustaa vanhempia säilyttämään ja siirtämään oma äidinkieli ja kulttuuriperintö lapsilleen.

Opetamme ja vahvistamme lasten suomenkieltä käyttämällä hyödyksi arjen perustilanteita, pienryhmätöitä ja toteuttamalla ryhmissä Suomi toisena kielenä -toimintaa, joissa leikin ja erilaisen tekemisen kautta tutustumme suomenkieleen. Käytämme ryhmissämme kuvia kielen ja päivärytmin hahmottamisen tukena. Kiinnitämme huomiota omaan puheeseemme ja käytämme omaa kehoa ja ilmeitä viestintämme tukena. Olemme nimenneet yksikköömme vastuuajaiset, jotka jakavat tietoa muulle henkilökunnalle tämän aiheen osalta. Tarvittaessa voimme konsultoida kieli- ja kulttuurikoordinaattoria esimerkiksi oppimisympäristön ideoinnissa.

Eettistä ja katsomuskasvatusta annetaan jokaiselle lapselle riippumatta perheen uskonnollisesta vakaumuksesta. Eettinen kasvatus on yhdessä elämisen periaatteiden opettamista, oikean ja väärän erottamista ja lapsen itsetunnon vahvistamista. Katsomuskasvatuksessa tutustumme paikalliseen kulttuuriperintöön ja suomalaisiin juhlaperinteisiin. Tavoitteenamme on suvaitsevaisuuden, ennakkoluulottomuuden ja avarakatseisuuden

lisääminen jokaisen päiväkotilapsen elämään.

Uskontokasvatus on tutustumista evankelisluterilaisen uskonnon keskeisiin asioihin, juhliin ja tapoihin. Lähtökohtana on aina perheen uskonnollisen vakaumuksen kunnioittaminen. Varhaiskasvatuskeskustelussa kysymme vanhemmilta suostumuksen siitä, saako lapsi osallistua päiväkodin uskontokasvatukseen. Lapsille, jotka eivät voi osallistua uskontokasvatushetkiin, tarjoamme muuta pedagogista toimintaa. Keskeisiä menetelmiä päiväkodissamme ovat käynnit joulu- ja pääsiäiskirkossa, juhlapyhien muistaminen askartelun ja koristelun avulla. Hiljentyminen ja hetkeen pysähtyminen aikuisen kanssa ovat erittäin tärkeitä oppimisen hetkiä meille kaikille.

5.6 Ympäristökasvatus ja kestäväkehitys

Lasten kasvattajina tiedostamme oman esimerkkimme vaikutuksen ympäristövastuullisuuden siirtymisestä lapsille. Pohdimme yhdessä lasten kanssa, miten luontoa kunnioitetaan. Suomen neljä vuodenaikaa antavat meille paljon mahdollisuuksia tutkia ja ihmetellä eläinten ja kasvien selviytymistä erilaisissa olosuhteissa. Retkeilemme lähiympäristössä ja viemme esimerkiksi maitotölkit ja pahvit kierrätyspisteeseen, keräämme luonnosta materiaaleja askartelua varten sekä hyödynnämme toiminnassamme kierrätettyjä ja kunnostettuja tavaroita. Opettelemme lasten kanssa siistimään omat jälkemme ja pitämään huolta yhteisistä tavaroistamme, jotta ne pysyisivät käyttökelpoisina mahdollisimman pitkään. Pienillä arjen teoilla voimme myös vaikuttaa päiväkotimme energian kulutukseen ja jätteiden määrään. Lasten kanssa opetellaan annostelemaan sopivan määrän ruokaa, jotta ruokajätettä syntyisi mahdollisimman vähän. Kiinnitämme huomiota ja opastamme lasta käsienspesun yhteydessä veden kohtuulliseen käyttöön ja sammutamme valot tiloista, joita ei käytetä.

Tarjoamme lapsille mahdollisuuksia nähdä ja kokea luonnon monimuotoisuuden metsäretkien, luonnonmateriaalien ja ympäristön havainnoinnin ja tutkimisen kautta.

5.7 Esiopetuksen järjestäminen

Esiopetusta annetaan koulujen työpäivinä neljä tuntia päivässä Lehdokin päiväkodin tiloissa. Esiopetus perustuu yksikköme yhteiseen kasvatuskäsitykseen sekä Vantaan että valtakunnalliseen esiopetussuunnitelman perusteisiin. Esiopetus on tavoitteellista ja etukäteen suunniteltua toimintaa leikin avulla. Laadimme toimikausittain esiopetussuunnitelman, joka pohjautuu syksyllä tehtyyn kartoitukseen ja havainnointiin lasten taidoista. Oppimisen ilon säilyttämiseksi huomioimme lapsilähtöisyyden toiminnan suunnittelussa. Sisältöalueina ovat matematiikka, kieli ja vuorovaikutus, ympäristö- ja luonnontieto, etiikka ja elämäntutkimus, terveys, fyysinen ja motorinen kehitys sekä taide ja kulttuuri. Toteutamme näitä sisältöalueita eheytetysti päivän ja viikon aikana. Muun muassa matematiikan vuosisuunnitelmaan kuuluvat lukukäsité, vertailu, geometria, luokittelu ja lajittelu, mittaaminen, rahakäsité, ongelmaratkaisut ja kellotauluun sekä aikaan tutustuminen. Liikunnan saralta toteutamme koko talossa liikunnan vuosisuunnitelmaa. Liikunnassa tutustumme palloiluun, musiikki- ja satuliikunnan, kehon tuntemuksen, välineliikunnan, ulkoliikunnan ja liikuntaleikkien maailmaan. Kasvattajien pedagoginen taito on avainasemassa esiopetussuunnitelman toteuttamisessa ja järjestämisessä.

Esiopetussuunnitelmassa huomioidaan oppimisympäristön virikkeellisyys, turvallisuus ja terveellisyys, toiset huomioon ottava käytös ja omatoimisuus. Painotamme sosiaalisten taitojen harjoittelua. Pidämme tärkeänä hyviä yhteistyötaitoja ja toistemme hyväksymistä erilaisina yksilöinä. Tavoitteenamme on terveen minäkuvan omaava, itseensä ja taitoihinsa uskova, optimistinen koululainen. Vahvistamme lasten omatoimisuutta, jotta hän luottaisi omiin kykyihinsä toimia ja selviytyä erilaisista tilanteista. Käytämme hyväksi lasten luontaista innostusta oppimiseen ja vahvistamme sitä. Esikoululaisilla on mahdollisuus vahvistaa taitojaan ja tutustua tietotekniikkaan omassa ryhmässään aikuisen opastuksella.

Teemme yhteistyötä Viertolan koulun kanssa. Havainnoimme esikoululaisia sekä kartoitamme heidän oppimisvalmiuksiaan. Kevätkauden aikana lapsista tehdään Esko -tiedonsiirtolomake koulua varten. Jos lapsella on erityisen tuen tarvetta, hän siirtyy alkuopetukseen ”sujuvasti kouluun” prosessin avulla

Oppilashuoltoryhmä (OHR) kokoontuu yksikössämme kaksi kertaa toimintakaudella. Ryhmään kuuluvat päiväkodin johtaja, konsultoiva erityislastentarhanopettaja, esikouluopettaja ja terveydenhoitaja. OHR:ssä keskustelemme ryhmän toimivuudesta lasten hyvinvoinnista ja jokaisen lapsen henkilökohtaisista tarpeista. Vanhemmilla on mahdollisuus halutessaan tulla osalliseksi oman lapsensa asioista keskusteltaessa. Lisää tietoa OHR:stä saa muun muassa Vantaan esiopetussuunnitelmasta.

5.7.1 6-vuotiaiden lasten valmistavan opetuksen järjestäminen

Kuusivuotiaiden valmistavaa opetusta annetaan 5h päivässä. Valmistavan esiopetuksen tavoitteena on edistää lapsen suomenkielen taitoa, tasapainoista kehitystä ja kotoutumista suomalaiseen yhteiskuntaan sekä antaa tarvittavia valmiuksia perusopetukseen siirtymistä varten. Mikäli esioppilaalla on valmistavan esiopetuksen päätös, sitä voidaan tarjota Lehdokin päiväkodissa. (tarkemmin; Varhaiskasvatuksen valmistavan opetuksen opetussuunnitelma 6-vuotiaille. Vantaan kaupunki, sivistystoimi.2012.)

6 Työyhteisön rakenteet, toiminnan arviointi ja viestintä

Kämmeckäpuiston ja Lehdokin päiväkodeissa on sekä omat että yhteiset kokouskäytännöt sekä yhdessä sovitut arjen rakenteet, mitkä mahdollistavat ja helpottavat päiväkotiemme keskinäistä yhteistyötä. Jokaisella tiimillä on oma tiimipalaveriaika (TIPA) kerran viikossa. Tämän lisäksi pidämme yhteisen, edustuksellisen

viikkopalaverin (VIPA), jossa on yksiköjemme jokaisesta ryhmästä oma vakituinen edustaja ja johtaja paikalla. Palaverirakenteemme takaa onnistuneen viestinnän ja toiminnan suunnittelun ja arvioinnin sekä asiakaspalautteen läpikäymisen. Käytämme päiväkodin sisäisessä viestinnässä hyödyksemme myös tussitaulua, johon merkitsemme henkilökunnan poissaolot ja tiimien tapahtumat, esimerkiksi retket ja tapahtumat. Tussitaululta jokainen työntekijä saa aamulla töihin tullessaan tietoa, minkälaisia tilanteita ja tapahtumia päiväkodissa on.

Olemme kiinnittäneet erityistä huomiota työyhteisötaitoihin sekä tiimien toimivuuteen, jotka edesauttavat turvallisen kasvuympäristön luomista. Meillä on myös mahdollisuus tehdä vertaiskäyntejä muihin yksikköihin ja ryhmiin sekä osallistua erilaisiin kasvatusalan koulutuksiin, joista saamme tietoa ja ideoita ja voimavaroja omaan työhömmme. LISKO eli lisäkoulutuspalavereissamme jaamme omat vahvuutemme ja koulutuksista saamamme tiedot ja opit kaikkien kasvattajien käyttöön, näin opimme myös toisiltamme. LAATU palaverin jäsenet kokoontuvat pohtimaan päiväkotiemme pedagogisia aiheita säännöllisesti toimintakauden aikana. Jokaisesta palaverista laadimme kaikkien luettavissa olevan pöytäkirjan liitteineen aiheen mukaiseen kansioon.

Halutessamme voimme myös retkeillä vierailulle Kämmekän tai Lehdokin pihaille ja lainata oppimismateriaaleja toisiltamme. Henkilökunta siirtyy tarpeen tai mahdollisuuksien mukaan auttamaan toista ryhmää tai päiväkotia silloin, kun omassa ryhmässä on vähemmän lapsia ja toisessa tarvitaan apua. Juhannuksen- ja joulunaikaan yhdistämme Kämmekäpuiston ja Lehdokin toiminnan Lehdokin päiväkotiin. Yhdistymällä hiljaisimpina aikoina mahdollistamme vielä paremmin henkilökunnan lomailun silloin, kun lapsiakin on vähemmän paikalla. Heinäkuussa yksikköemme on kiinni ja hoitoa tarvitsevat lapset sijoittuvat alueen kesätoimintapäiväkotiin.

Yksikköemme henkilökunta on ollut kiitettävän pysyvää. Uuden työntekijän otamme avoimesti vastaan, kuuntelemme ja hyödynnämme hänen mukanaan tuomaansa osaamista. Nimeämme hänelle oman perehdyttäjän, joka ohjaa ja kertoo yksikköemme työmenetelmistä, tavoista ja käytännöistä. Perehdytystä tukee myös yksikköemme perehdytyskansio. Yksikössämme on annettu vanhemmille mahdollisuus perustaa ja ylläpitää vanhempaintoimikunnan toimintaa. Lehdokin päiväkodissa vanhempaintoimikunta perustettiin vuonna 2012. Vanhempaintoimikunta voi toiminnallaan vaikuttaa muun muassa pihojen viihtyvyyteen tai kunnostukseen. Toimiessaan yhteistyössä muiden vanhempien kanssa voi parhaimmillaan saada myös tukea omaan vanhemmuuteensa ja kasvattajarooliinsa.

7 Hyvinvointityö

Toteutamme hyvinvointityötä viikoittaisissa kokouksissamme. Viikkopalaverissa (VIPA) pohdimme ja suunnittelemme ryhmien lasten sekä henkilökunnan hyvinvointia. Tiimipalaverissa (TIPA) pohdimme yksittäisen lap-

sen kehitystä, hyvinvointia ja mahdollista tuen tarvetta. Arjessa noudatamme suunnitelmaamme, jonka tarkoitus on ennaltaehkäistä kiusaamista. Kiusaamiseen puutumme aina välittömästi. Lapset tarvitsevat kasvattajan tukea ristiriitatilanteiden selvittämiseen. Toimimalla pienryhmissä, havainnoimalla lapsia ja heidän leikkejään sekä olemalla läsnä lapsille, ennaltaehkäisemme kiusaamista. Opettelemme lasten kanssa leikkimään erilaisten kavereiden kanssa, myös muiden kuin oman parhaan kaverin kanssa. Lapsen kuuleminen tai vanhemman kautta kuultu huoli ennaltaehkäisee myös mahdollista kiusaamista.

Olemme sopineet yhtenäiset toimintatavat miten toimia, kun lapsi ei pysty hallitsemaan omia tunteitaan. Joskus lapsi ei kykene rauhoittumaan tilanteessa, missä on paljon ärsykeitä. Tällöin voi olla parempi esimerkiksi siirtyä aikuisen kanssa rauhoittumaan toiseen tilaan. Ennaltaehkäisemme ristiriitatilanteita järjestämällä mahdollisuuksien mukaan rauhallisia tilanteita, joissa on aikaa keskusteluille ja lapsen ohjaamiseen positiivisin keinoin.

Jokainen tiimi laatii lukuvuoden alussa oman pedagogisen suunnitelman lapsiryhmälleen. Suunnitelman pohjana ovat havainnot ryhmän sen hetkisistä lapsista ja heidän tarpeistaan sekä lasten ikä ja kehitystaso. Pedagogiseen suunnitelmaan sitoutuminen auttaa myös osaltaan hyvinvointityön onnistumisessa. Tämän lisäksi tiimien jäsenet tekevät keskinäisen tiimisopimuksen sekä lapsiryhmälle tavoitteellisen toimintasuunnitelman. LAATU -ryhmän pedagogisten aiheiden käsittely auttaa osaltaan koko yksikön hyvinvointityön onnistumisessa. Edustuksellisen viikkopalaverin tarkoituksena on tarkastella paitsi lasten myös aikuisten hyvinvointia. Viikkopalaverin tilalla kokoontuu noin kuusi kertaa vuodessa JUHTA eli juhla ja tapahtumatiimi, joka suunnittelee ja arvioi erilaisia yhteisiä tapahtumia päiväkodissa. Osa tapahtumista on suunnattu perheille, osa lapsille ja osa TYHY -toimintana henkilökunnalle.

KANNEN KUVATAIDETYÖ; Tuuli 6v :

Unelmien päiväkodissa olis akvaario ja siellä voisi hoitaa eläimiä.

Siellä olis käärme ja sais skeitata. Välillä sataisi ja välillä paistaisi aurinko!

Vantaa

Sivistystoimi, varhaiskasvatus

Lehdokin varhaiskasvatuksen toimintayksikkö

Lehdokin päiväkoti

Orvokkitie 6, 01300 Vantaa, p. 09-83923401

Kämmekkäpuiston päiväkoti

Lummetie 11, 01300 Vantaa, p. 09-83924459